

Magistrát hl. m. Prahy
členové Rady a Zastupitelstva hl. m. Prahy
Mariánské náměstí 2/2
110 00 Praha 1 – Staré Město

V Praze 23. ledna 2025
Č. j.: 083-2025/JK

Stanovisko České komory architektů k dalšímu osudu budov „Sdružení projektových ateliérů“ v Emauzích (tzv. Pragerových kostek)

Vážený členové Rady a Zastupitelstva hl. m. Prahy,

Česka komora architektů (ČKA) řadu let s obavami sleduje horšící se stavebně technický stav objektů „Sdružení projektových ateliérů“ v Emauzích (tzv. Pragerových kostek) – architektonického díla, které není jen tuctovým stavebním produktem své doby, ale zatím nedocenenou ikonou mozaiky nemovitého kulturního dědictví Prahy. A dnes důstojným sídlem Institutu plánování a rozvoje hlavního města Prahy (IPR), návštěvnického Centra architektury a městského plánování (CAMP) a také galerie umístěné přesně tam, kde se měl podle Pragerovy vize nacházet výstavní sál. Svou současnou funkcí tak navazuje na původně zamýšlené využití: koncentrovat zde architektky (projektové ateliéry) pracující ve prospěch Prahy a jeho obyvatel, které se vinou normalizace (realizace 1967–74) po dokončení nemohla naplnit. ČKA proto kvitovala, když Rada hl. m. Prahy v dubnu 2022 odsouhlasila záměr budovy zrekonstruovat.

Nyní se se znepokojením dovídáme, že prostředky na realizaci připraveného projektu rekonstrukce nebyly schváleny do rozpočtu hl. m. Prahy na rok 2025. A toto rozhodnutí nebylo přehodnoceno ani na základě pozměňovacího návrhu. Jako profesní organizace, která nese spoluzodpovědnost za vytváření vystavěného prostředí a za naplňování aktualizované Politiky a stavební kultury ČR schválené vládou ČR, apelujeme na autority hl. m. Prahy, aby své rozhodnutí znovu zvážily. Považujeme za důležité dát k dispozici následující fakta a souvislosti.

V době politického uvolnění konce 60. vznikly v této části Prahy 2 ikonické stavby: novátorská dostavba vybombardovaného Emauzského kláštera od Františka Marii Černého (1968) a právě budovy „Sdružení projektových ateliérů“ (1967–74) Karla Pragera. Nelze si přitom nevšimnout, že ty dvě stavby jsou jaksi propojeny. Ne tématem, ne autorem, ne investorem, ne výrazem, ale kontextem – vírou, že architekt má vždy mluvit slovy své doby, resp. toho nejlepšího, co daná doba umožňuje (ideově, politicky, ekonomicky, technologicky), a projevit svůj tvůrčí potenciál, imaginaci, odvahu, vyjednávací schopnosti. Architekt musí být o krok napřed před vkusem společnosti nebo řekněme před setrvačným vnímáním „krásy“.

A jestli má Pragerova stavba skutečně mimořádnou architektonickou hodnotu? Jestli si skutečně zaslouží označení brutalistní klenot v centru Prahy? Od doby vzniku Pragerovy stavby uběhla dostatečně dlouhá doba, aby odborná architektonická kritika vyselektovala, které stavby vzniklé v poválečném období kvalitu mají a které ne. A Pragerova stavba jednoznačně obstála. Stejně jako nikdo nepochybně fakt, že syrově působící brutalismus je zcela legitimní architektonický umělecký styl.

Je důležité si uvědomit, že ve druhé polovině 20. století vznikaly mj. také stavby, které nebyly ztělesněním ideologie, ale právě naopak – byly odvážným „undergroundem“, vzdorem proti společenskému marasmu a hledáním pojetek se západní architekturou. A právě takovou stavbou budovy „Sdružení projektových ateliérů“ jsou.

Ale vizuální stránka a dokumentační hodnota stavby samy o sobě nestačí jako argument pro její zachování. Jakákoliv stavba musí časem obhajovat své právo na existenci. Musí mít nebo si najít účelné využití, musí umožnit inovace na soudobý standard – z hlediska provozu, stavební fyziky, použitých materiálů, výrobků, nákladů na provoz, údržbu atd. Brutalistní stavby to mají o to těžší proto, že tento syrový umělecký styl se u nás nešťastnou shodou okolností časově sešel s obdobím socialismu, k němuž se jistě vrátit nechceme. Bylo by nesmyslné bourat kvalitní brutalistní stavby, které se provinily pouze tím, že pamětníkům dobu socialismu asociují, aniž by s ním měly cokoli společného. O to unikátnější a hodnotnější je, že právě zde v symbióze sídlí IPR a moderní centrum CAMP, které vyrostlo v instituci evropského významu. Díky bohatému programu výstav, besed a nejrůznějších typů veřejných akcí slouží jako hub, kde odborná i široká veřejnost sdílí své znalosti, nápady a inspiraci týkající se architektury, urbanismu, městského plánování ad.

Tato země už přišla o obchodní dům Ještěd v Liberci od architekta Hubáčka, hl. město Praha o Transgas a Automatickou telefonní ústřednu od architekta Aulického, hotel Praha na Hanspaulce od týmu architektů Sedláčka a Paroubka, Ústřední telekomunikační budovu na Žižkově od architekta Cubra. U staveb soukromých vlastníků je těžké tomu zabránit. Ale u staveb ve vlastnictví města nebo státu by tomu mělo být jinak – vědomí důležitosti uchování významných milníků architektonického vývoje by při rozhodování o jejich dalším osudu neměly samosprávné orgány považovat za druhořadé.

A co dodat k autorovi stavby? Karel Prager byl jednou z nejmýznejších postav československé architektury druhé poloviny 20. století. Nebyl jen architektem, ale také technicky erudovaným stavitelem, inovativním konstruktérem, technologem, držitelem celé řady patentů, a především autorem řady ikonických pražských staveb (Nová budova ND, budova bývalého Federálního shromáždění, Kampus UK na Albertově ad.).

Zbavit se jedné z nich by bylo neodpuštělnou kulturní ztrátou. A Česká komora architektů pevně věří, že autority hl. města Prahy k tomuto stanovisku ČKA přihlédnou a najdou řešení, jak tuto zcela mimořádnou stavbu pro další generace zachránit.

Ing. arch. Jan Kasl
předseda ČKA

Kopie
Mgr. Ondřej Boháč
ředitel IPR Praha

MgA. Jan Poslušný
výbor petice „Opravte Pragerovy kostky!“